

Eläkkeet ja eläkeläisten toimeentulo: kehitys vuosina 1995–2020

Koonti keskeisistä tuloksista

Eläketurvakeskuksen tutkimuksia 6/2022

Eläketurvakeskus
PENSIONSSKYDDSCENTRALEN

Keskeiset tulokset

- ✓ Eläkeläisten määrä on kasvanut 1,1 miljoonasta yli 1,5 miljoonaan. Aiempaa suurempi osa eläkeläisistä saa työeläkettä ja on vanhuuseläkeläisiä.
- ✓ Eläkeläisten tulot suhteessa työssäkäyvien tuloihin ovat pysyneet ennallaan.
- ✓ Pienituloisuus on eläkeläisillä samaa tasoa kuin väestössä keskimäärin.
- ✓ Pienituloisuus on yleisintä yksin asuvilla, erityisesti alle 55-vuotiailla ja yli 84-vuotiailla, eläkeläisillä.
- ✓ Suomalaisten eläkeikäisten toimeentulo on EU-maiden keskitasoa parempi.
- ✓ Eläkeläisten toimeentulo on kokonaisuus. Siihen vaikuttavat tulojen ja varallisuuden ohella etenkin terveydentila, sosiaaliset suhteet ja asumiseen liittyvät asiat sekä suhtautuminen toimeentuloon.

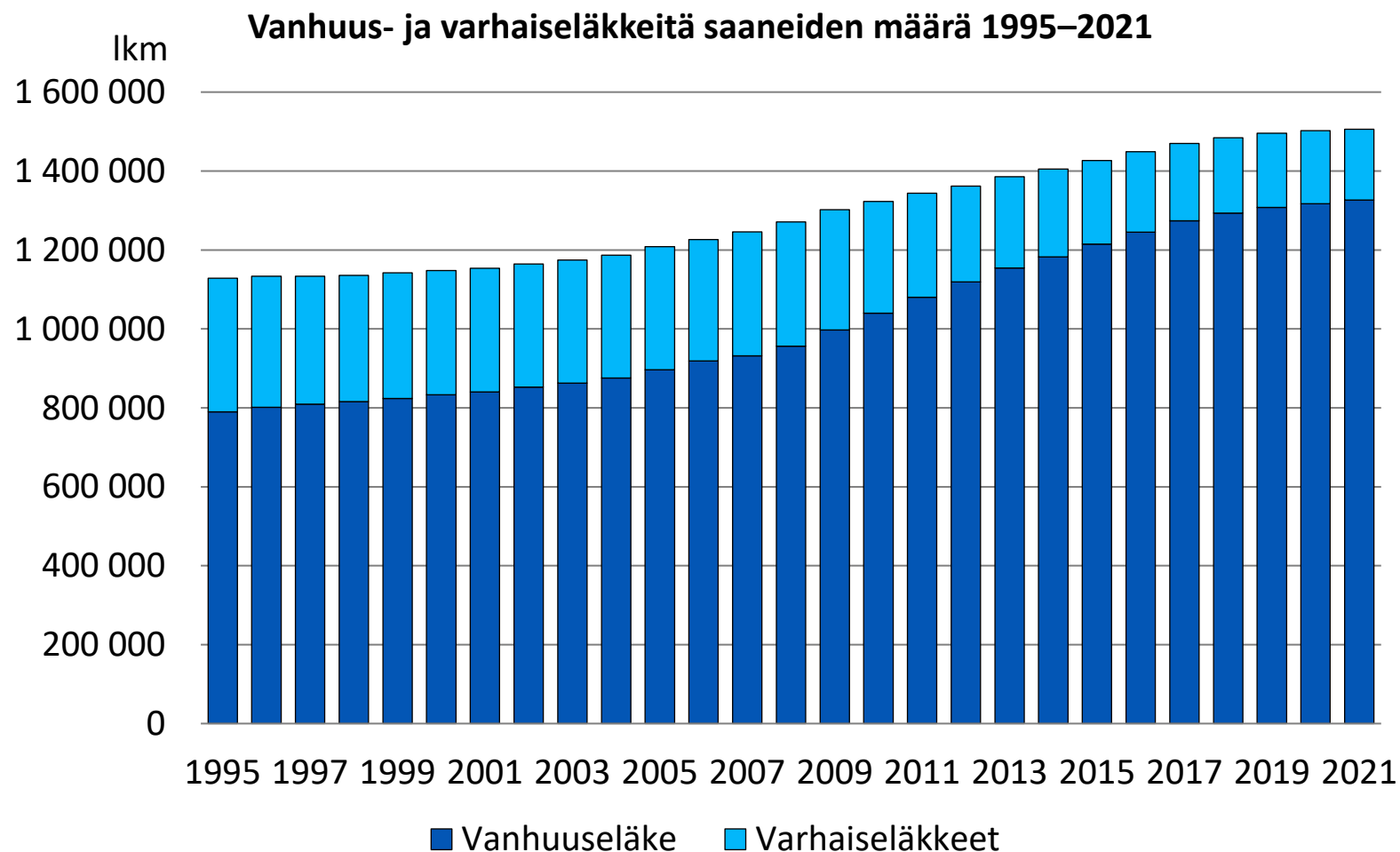
Miten eläkeläisten määrä ja rakenne ovat kehittyneet?

.....
Lähde: Suomen eläkkeensaajien yhteistilastorekisteri.

Eläkeläisiä oli vuonna 2021 yli 1,5 miljoonaa

– määrä noussut kolmanneksen vuodesta 1995

Vanhuuseläkeläisten osuus kaikista eläkeläisistä on noussut 70 prosentista 88 prosenttiin.

Vanhuuseläkeläisten määrä kasvoi 2010-luvun taitteessa suurten ikäluokkien tultua eläkeikään.

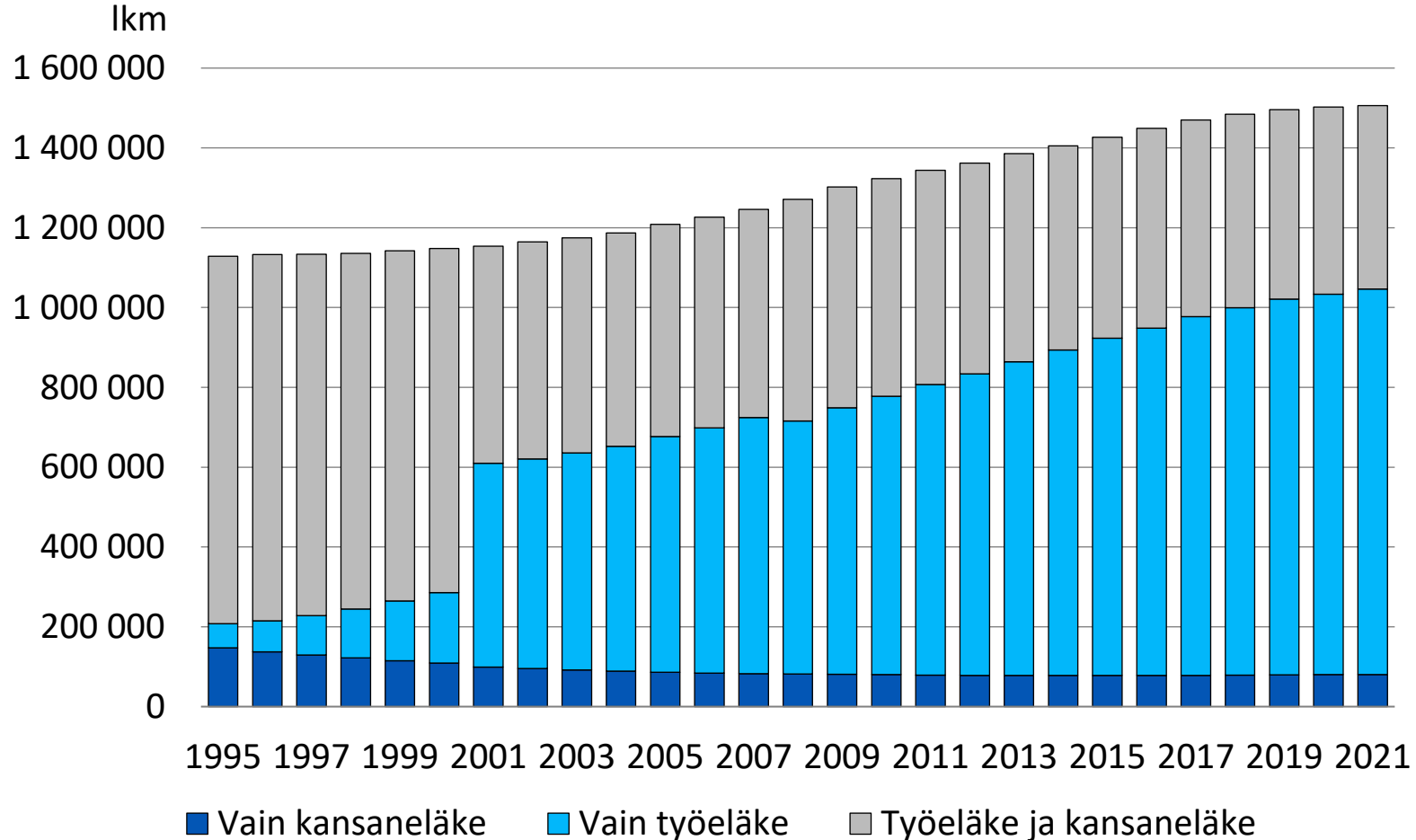
Aiempaa harvempi on varhaiseläkeläinen. Nykyään ainoa varhaiseläkelaji on työkyvyttömyyseläke.

Vuonna 2021 työkyvyttömyyseläkeläisten määrä oli lähes 40 prosenttia pienempi kuin vuonna 1995.

Enemmistö eläkeläisistä saa työeläkettä

– kansaneläkettä taas aiempaa harvempi

Eläkeläiset eläkkeen rakenteen mukaan 1995–2021

Vain työeläkettä saaneiden osuus kaikista eläkeläisistä on noussut 5 prosentista 64 prosenttiin ja vain kansaneläkettä saaneiden osuus laskenut 13 prosentista 5 prosenttiin.

Työeläkkeen merkitys on noussut erityisesti vanhuuseläkeläisillä.

Työkyvyttömyyseläkeläisille kansaneläkkeestä on tullut entistä tärkeämpi. Vain kansaneläkettä saavien osuus on noussut 18 prosentista 34 prosenttiin.

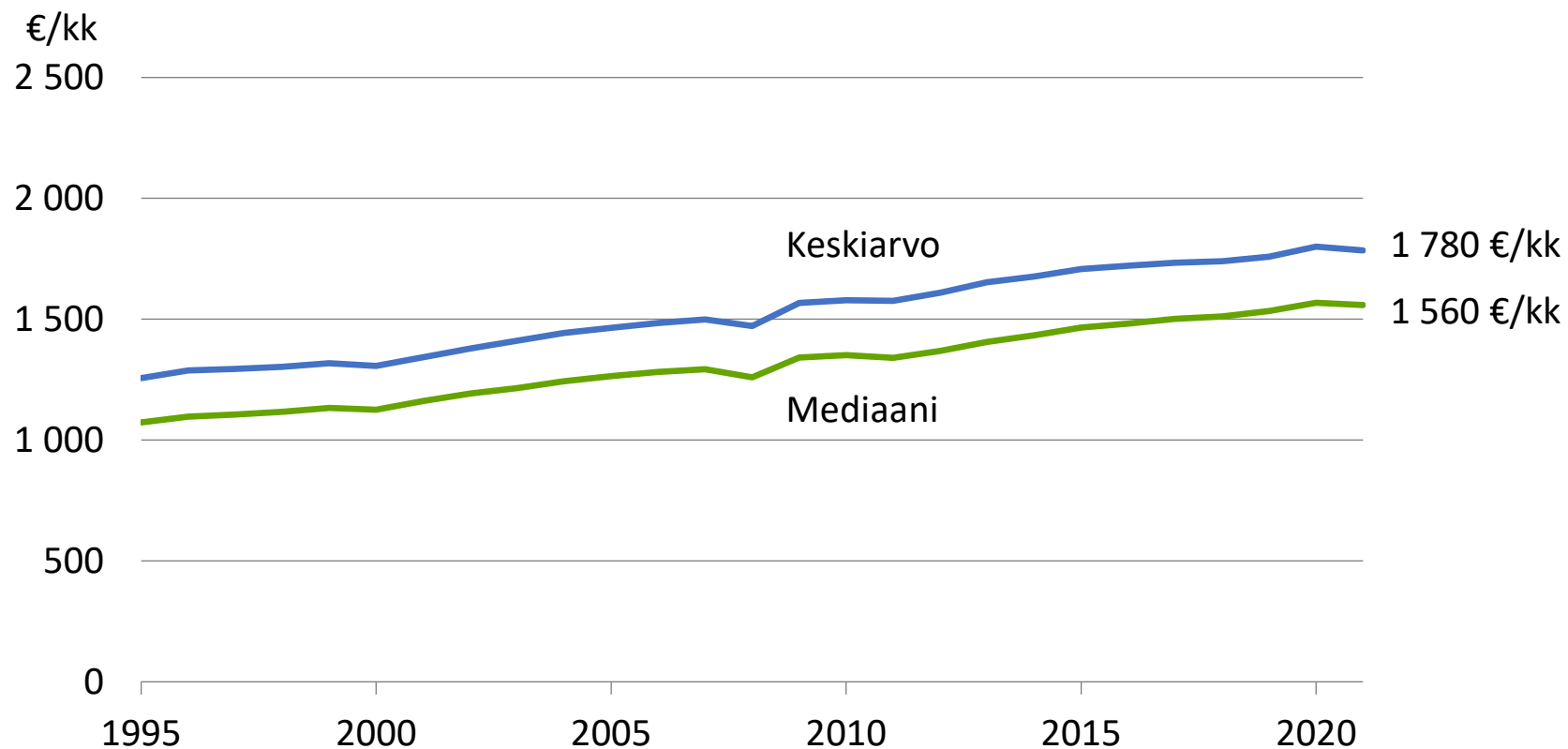
Miten kuukausieläkkeet ovat kehittyneet?

Lähde: Suomen eläkkeensaajien
yhteistilastorekisteri.

Vuosina 1995–2021 kokonaiseläke noussut reaalisesti yli 40 prosenttia

Kokonaiseläkkeen kehitys 1995–2021, keskiarvo ja mediaani, euroa kuukaudessa (*)

*) Vuoden 2021 rahassa.

Kokonaiseläkkeen keskiarvo on mediaania 15–17 prosenttia korkeampi.

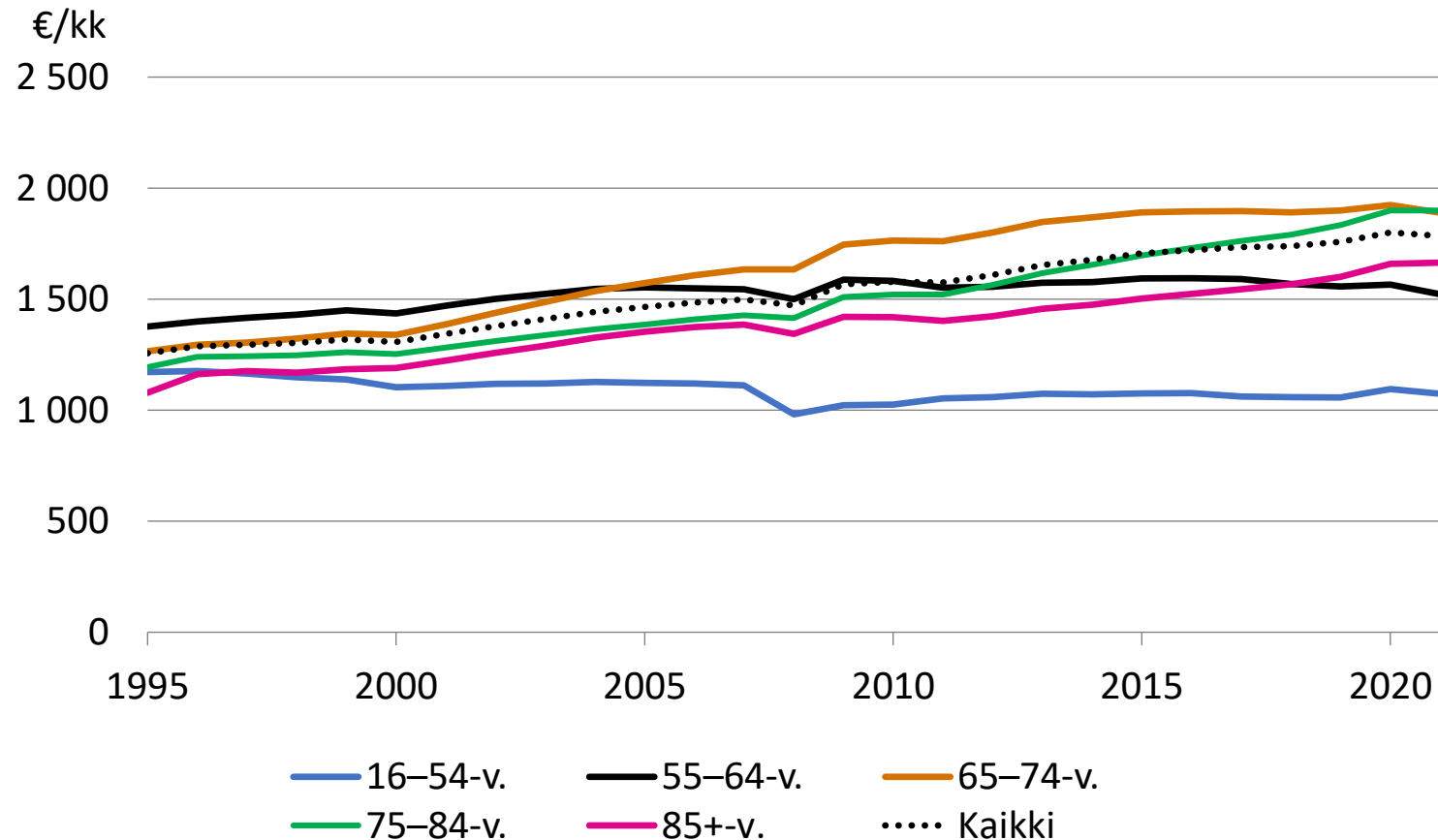
Tarkastelujaksolla kokonaiseläke on noussut reaalisesti runsaat 40 prosenttia eli noin 1,5 prosenttia vuodessa.

Kokonaiseläkkeen nousun taustalla on eläkeläisten joukon rakenteen muuttuminen.

Suhteessa työllisten keskiansioihin eläke on koko ajan ollut noin 50 prosenttia.

65–74- ja 75–84-vuotiaiden eläkeikäisten eläke-erot tasoittuneet

Kokonaiseläkkeen kehitys iän mukaan 1995–2021, keskiarvo, euroa kuukaudessa^(*)

^(*) Vuoden 2021 rahassa.

Vuonna 2021 korkein kokonaiseläke oli 64–74- ja 75–84-vuotiailla ja matalin alle 55-vuotiailla.

75–84-vuotiaiden eläke on noussut eniten (yhteensä 60 prosenttia).

Alle 55-vuotiaiden eläke ei ole reaalisesti noussut.

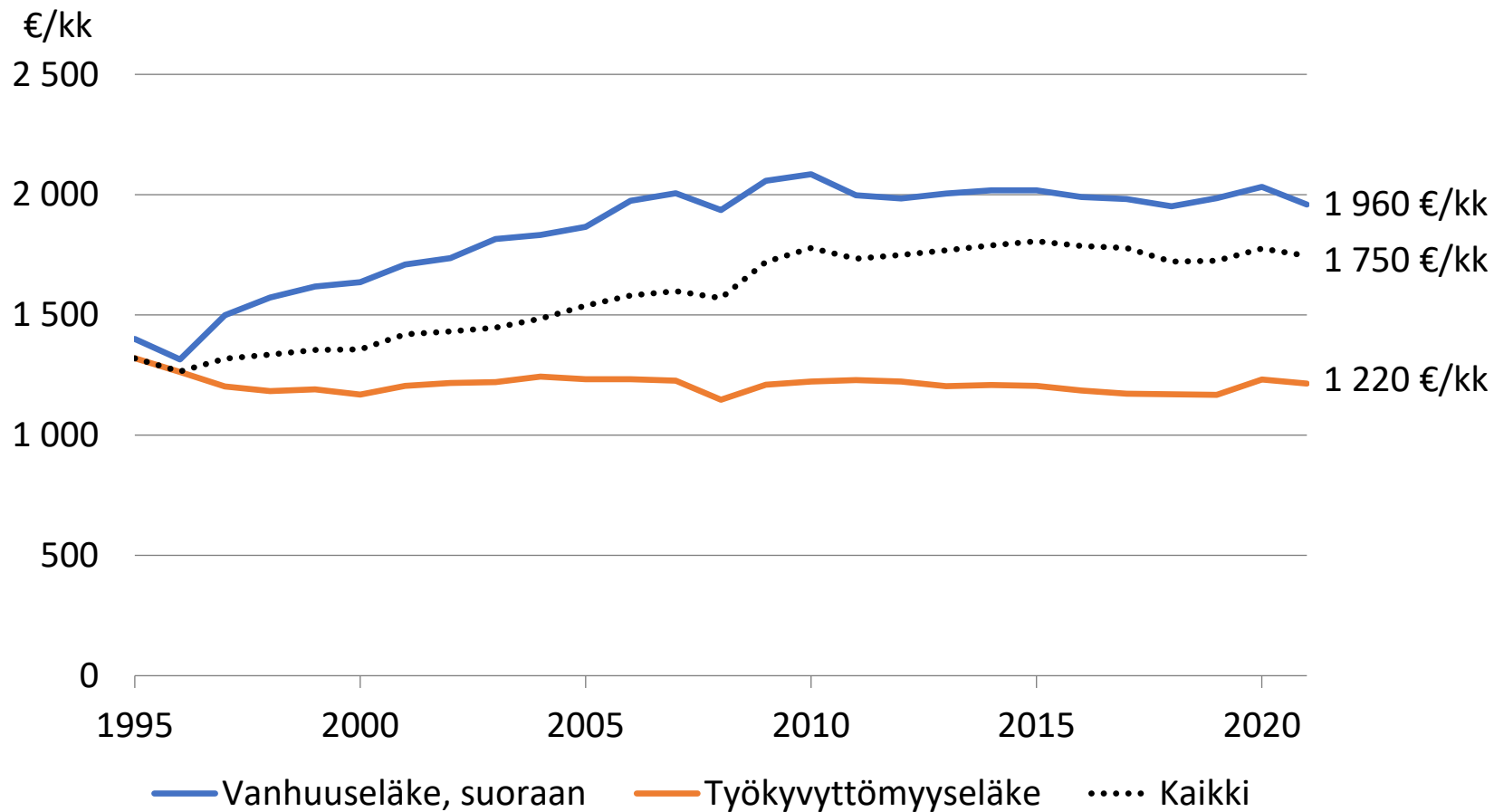
Eläkkeelle siirtyneiden eläketaso pysynyt samana 2010-luvun alusta lähtien

Vuonna 2021 vanhuuseläkkeelle siirtyneiden (ei edeltävää varhaiseläkettä) kokonaiseläke oli 60 prosenttia työkyvyttömyyseläkkeelle siirtyneitä korkeampi.

Vanhuuseläkkeelle siirtyneiden kokonaiseläke nousi 2010-luvun taitteeseen asti ja on tämän jälkeen säilynyt ennallaan.

Työkyvyttömyyseläkkeelle siirtyneiden eläketaso on säilynyt ennallaan.

Eläkkeelle siirtyneiden kokonaiseläke syyn mukaan 1995–2021, keskiarvo, euroa kuukaudessa^{*)}

*) Vuoden 2021 rahassa.

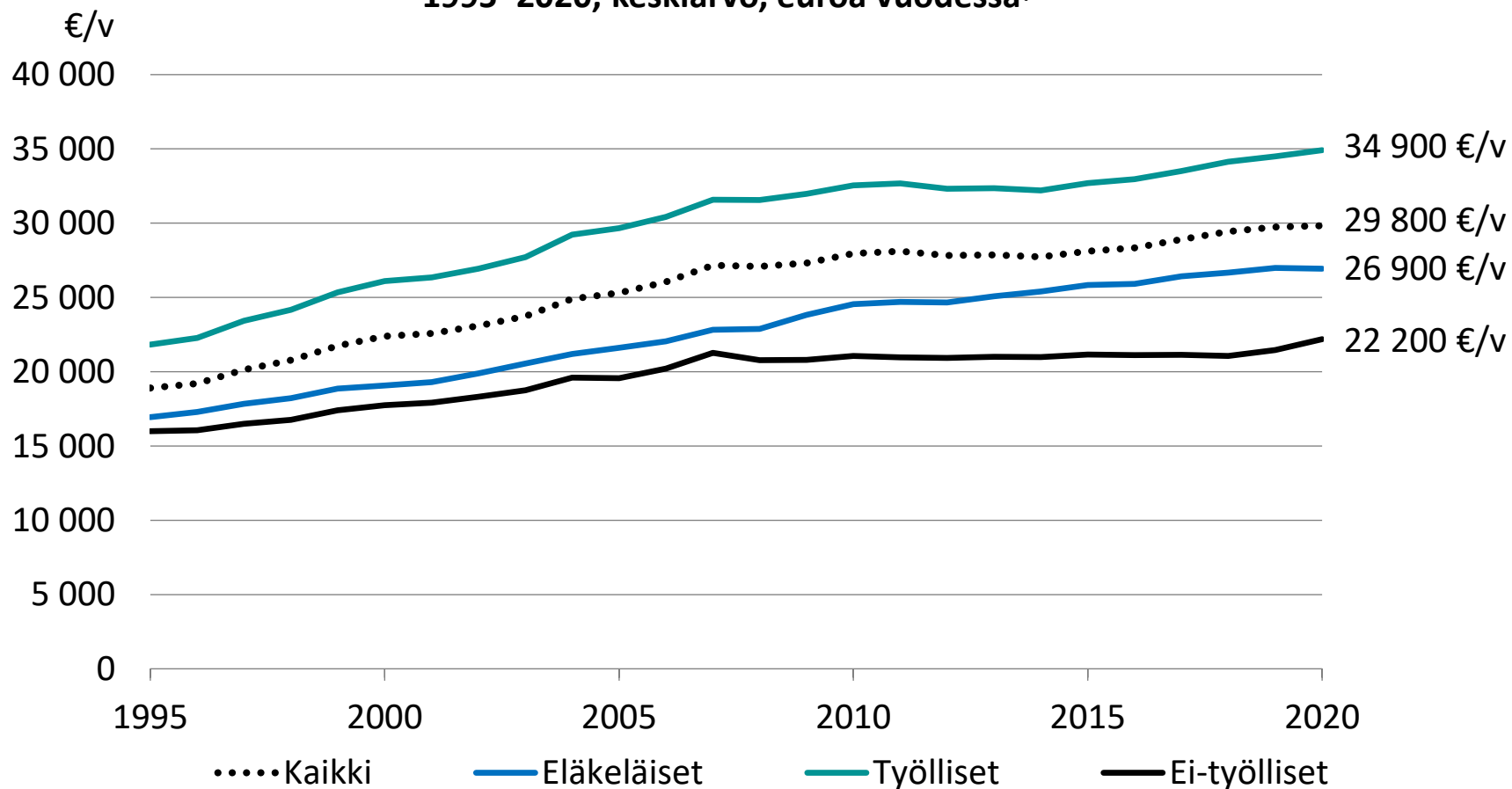
Miten käytettävissä olevat tulot ovat kehittyneet?

Lähde: Laajennettu tulonjaon kokonaisuaineisto,
Tilastokeskus.

Eläkeläisten suhteellinen tuloasema työllisiin säilynyt samana

Käytettävissä oleva ekvivalenttitulo vuosina
1995–2020, keskiarvo, euroa vuodessa^{*)}

^{*)} Vuoden 2020 rahassa.

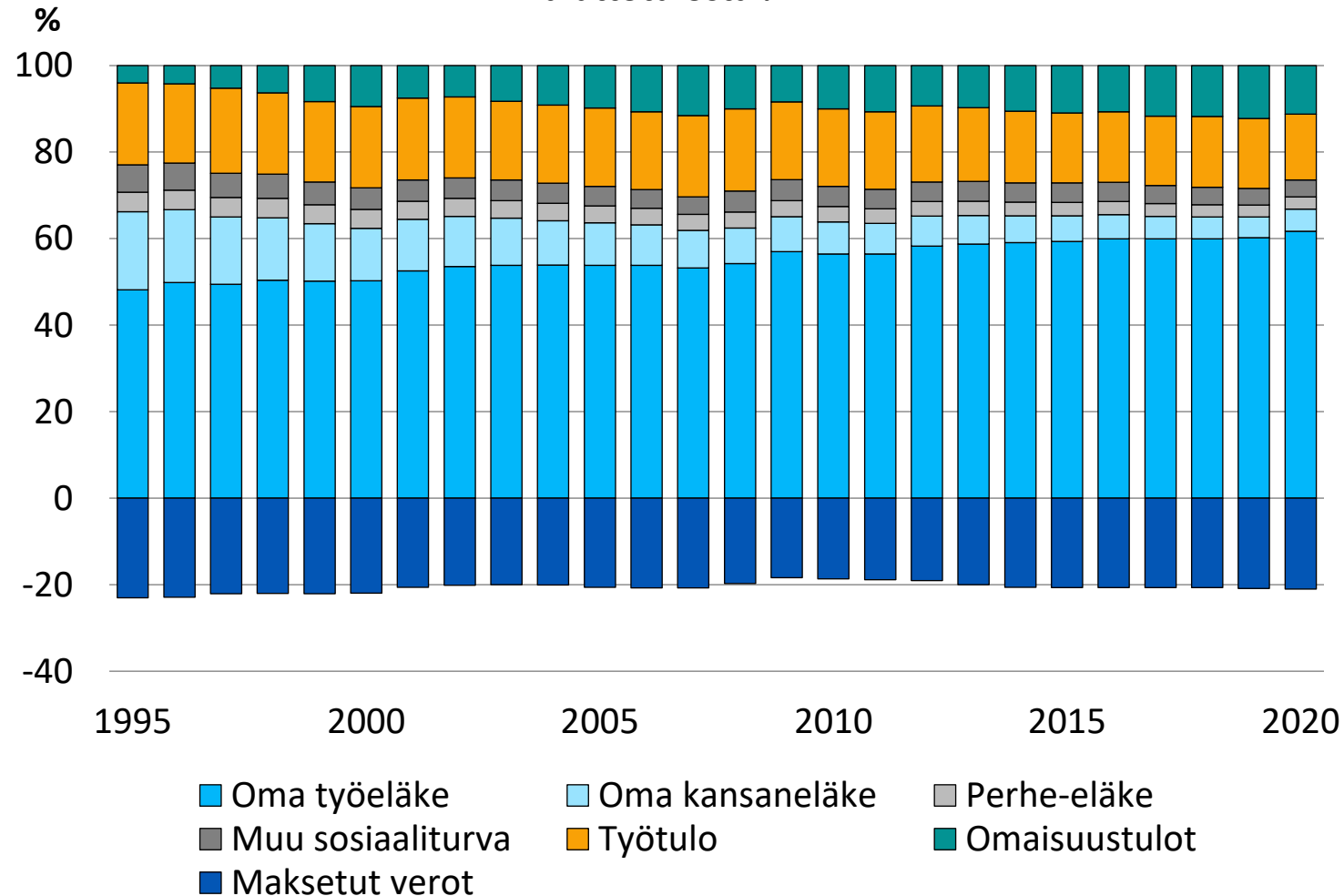
Vuonna 2020 eläkeläisten tulot (kotitalouden käytettävissä olevat ekvivalenttitulot) olivat viidenneksen työllisiä pienemmät ja viidenneksen ei-työllisiä suuremmat.

Tarkastelujaksolla tulot ovat nousseet reaalisesti 60 prosenttia. 2000-luvun loppuun asti tulojen kasvuvauhti oli nopeampaa kuin 2010-luvulla.

Suhteessa työllisiin eläkeläisten tulot ovat vaihdelleet 73–80 prosentin välissä.

Omaan työuraan perustuva työeläke eläkeläisten tärkein tulolähde

Eläkeläisten tulorakenne 1995–2020, osuus ekvivalentista
bruttotulosta %

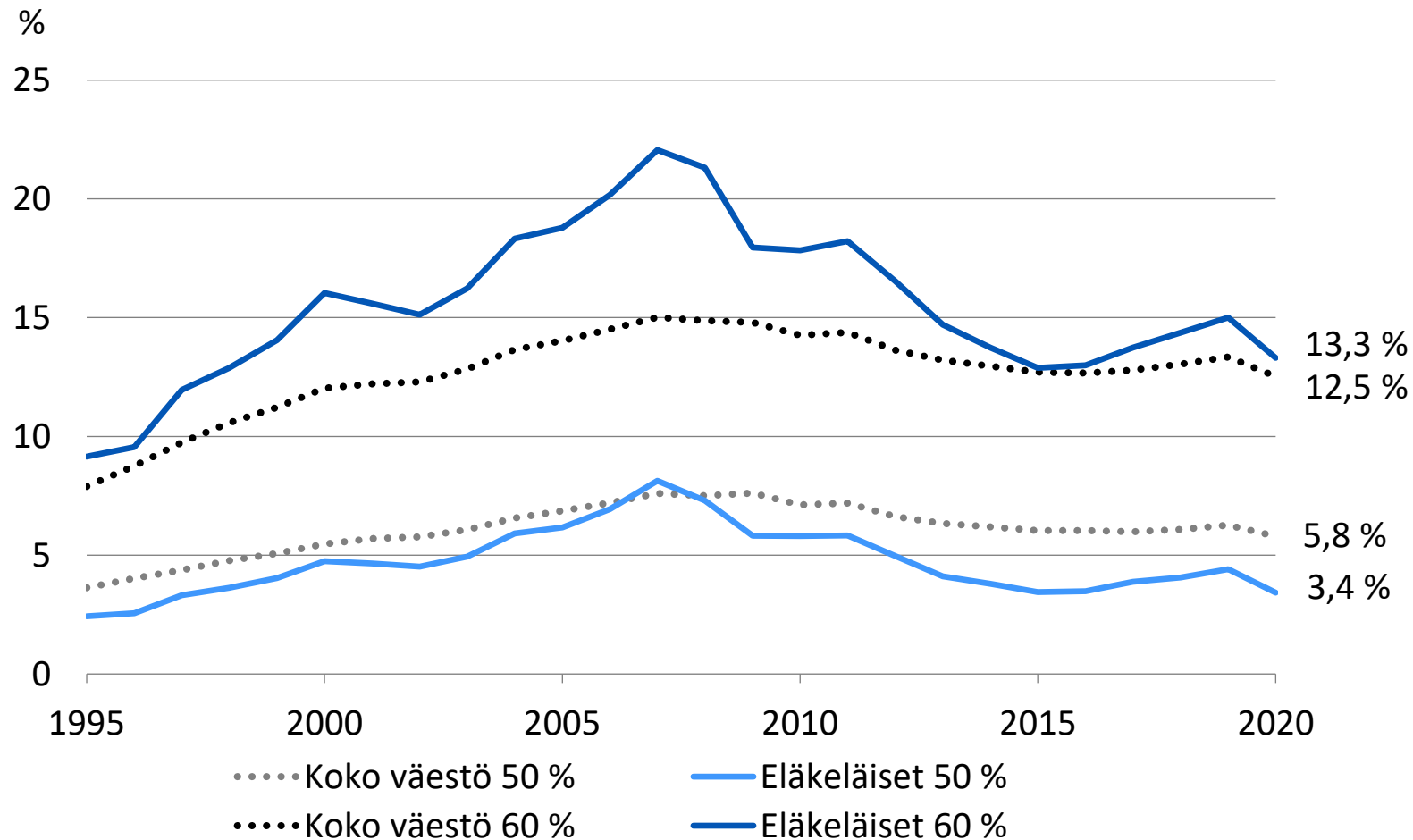

Bruttotulosta (kotitalouden käytettävissä olevat ekvivalenttitulot ennen veroja)

- Oman työeläkkeen osuus on noussut 48 prosentista 61 prosenttiin.
- Kansaneläkkeen ja muun sosiaaliturvan osuus on laskenut 24 prosentista 9 prosenttiin.
- Ansio- ja omaisuustulojen osuus on vaihdellut 23–28 prosentin välissä.
- Verojen osuus on säilynyt noin 20 prosentissa.

Eläkeläisten pienituloisuus on yhtä yleistä kuin koko väestössä

Eläkeläisten ja koko väestön pienituloisuusasteet 1995–2020, pienituloisuusrajat 50 ja 60 prosenttia mediaanitulosta

Vuonna 2020 eläkeläisten pienituloisuusaste oli 60 prosentin pienituloisuusrajalla 13,3 prosenttia ja koko väestössä 12,5 prosenttia.

Eläkeläisten pienituloisuusaste on 50 prosentin pienituloisuusrajalla kolme neljäsosaa alempi kuin 60 prosentin pienituloisuusrajalla.

Tarkastelujakson alkuun verrattuna eläkeläisten pienituloisuusaste on noussut ja puoliväliin verrattuna laskenut.

Eläkeläisten pienituloisuusaste vaihtelee koko väestöä enemmän.

Pienituloisuus on yleisintä yksin asuvilla alle 55- ja yli 84-vuotiailla eläkeläisillä

Eläkeläisten pienituloisuusasteet (köyhyysriskit) iän ja perheeseen mukaan 1995–2020, pienituloisuusrajana 60 prosenttia mediaanitulosta, %.

	1995	2000	2005	2010	2015	2020
Eläkeläiset %	9	16	19	18	13	13
Yksin asuva /ikä %						
18–54-v.	20	34	48	54	45	47
55–64-v.	15	23	30	35	29	32
65–74-v.	20	33	32	29	23	26
75–84-v.	26	38	44	42	29	27
Yli 84-v.	29	42	46	44	36	35
Vähintään kaksi /ikä %						
18–54-v.	3	8	13	14	10	10
55–64-v.	2	4	5	5	4	4
65–74-v.	2	7	6	4	2	2
75–84-v.	3	8	12	9	4	3
Yli 84-v.	5	10	11	10	7	6

Pienituloisuus on yleisempää yksin asuvien kuin vähintään kahden hengen talouksissa asuvien eläkeläisten keskuudessa.

Vuonna 2020 yksin asuvien alle 55-vuotiaiden pienituloisuusaste oli 47 prosenttia. Yksin asuvien yli 84-vuotiaiden 35 prosenttia.

Tarkastelujaksolla alle 55-vuotiaiden pienituloisuusasteet ovat nousseet eniten.

Yli 75-vuotiaiden pienituloisuusasteet ovat laskeneet 2010-luvulla.

Miten varallisuus ja velat ovat kehittyneet?

.....
Lähde: Eläkeläisten taloudellista hyvinvointia
kartoittava kyselytutkimus, 2020,
Eläketurvakeskus.

Vanhuuseläkeläiskotitalouksien (64–88-vuotiaat) nettovarallisuus oli korkeinta hyvätuloisilla omistusasunnossa asuvilla

Kotitalouksien vähävaraisin 19 prosenttia (nettovarallisuus alle 15 000 €)

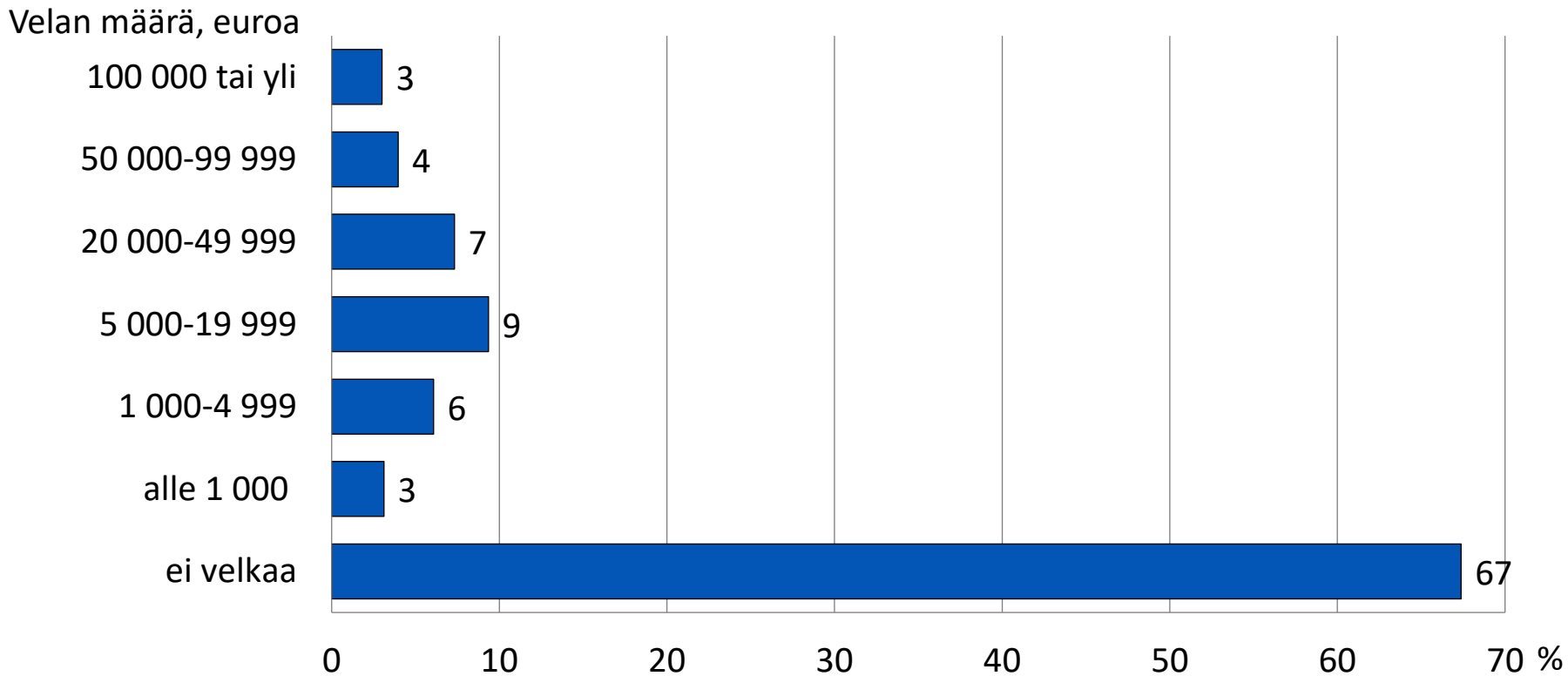
- 47 % kuului kotitalouksien alimpaan tuloviidennekseen
- 51 % asui yksin
- 43 % asui vuokralla
- Ei merkittäviä alueellisia eroja

Kotitalouksien varakkain 14 prosenttia (nettovarallisuus 400 000 € tai yli)

- 58 % kuului kotitalouksien ylimpään tuloviidennekseen
- 86 % asui puolison kanssa
- 98 % asui omistusasunnossa
- 45 % asui Uudellamaalla

Kolmasosalla vanhuuseläkeläiskotitalouksista on velkaa

64–88-vuotiaiden velallisten vanhuuseläkeläiskotitalouksien prosenttiosuus ja velan määrä

Velan takaisinmaksun taloudellisen rasittavuuden koki

- pieneksi 41 %
- kohtalaiseksi 43 %
- suureksi 16 %.

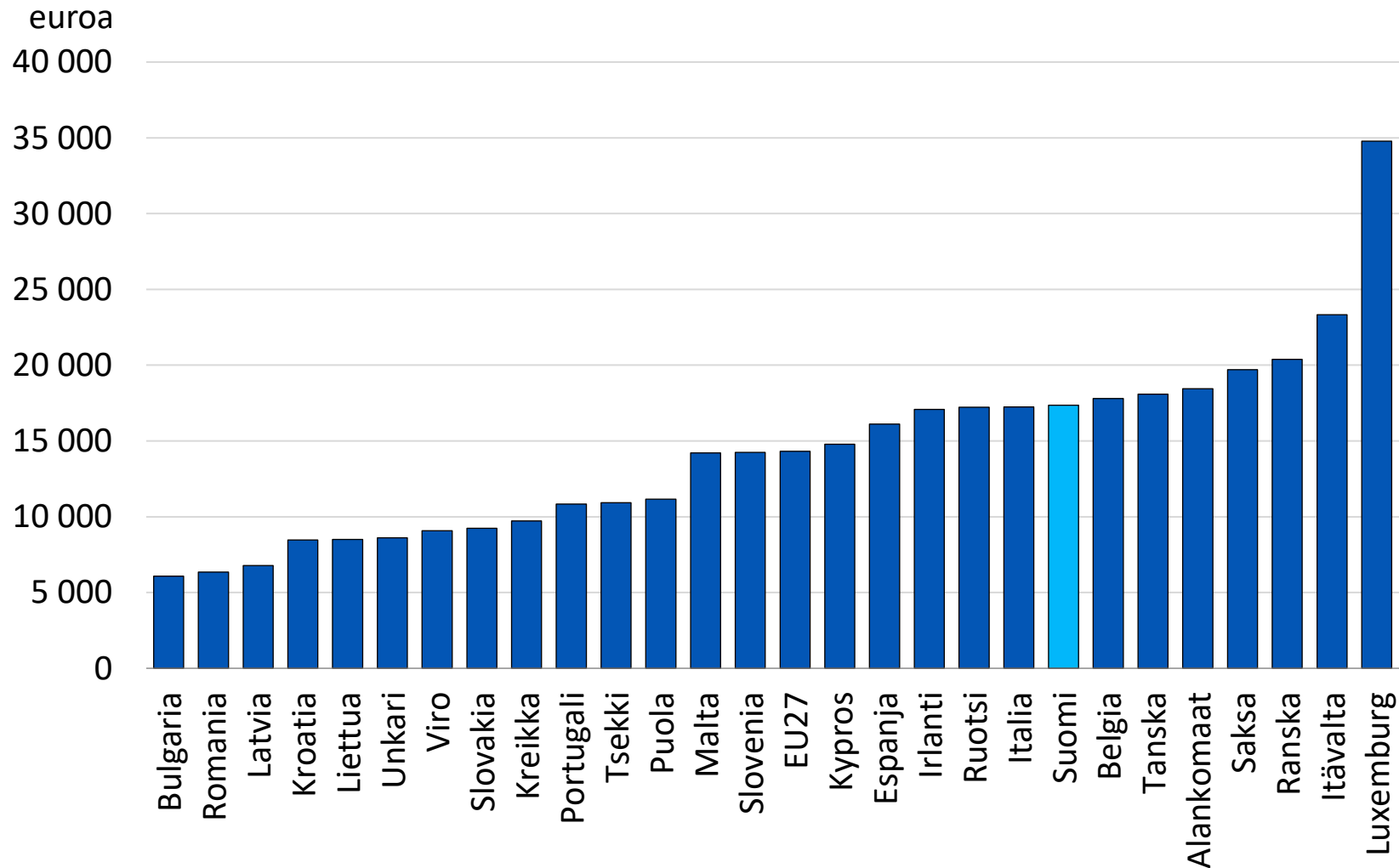
Millainen suomalaisten taloudellinen asema on EU-vertailussa 2020-luvun taitteessa?

.....
Lähde: EU-SILC.

Eläkeikäisten tulojen ostovoima on Suomessa hieman EU-maiden keskiarvoa korkeampi

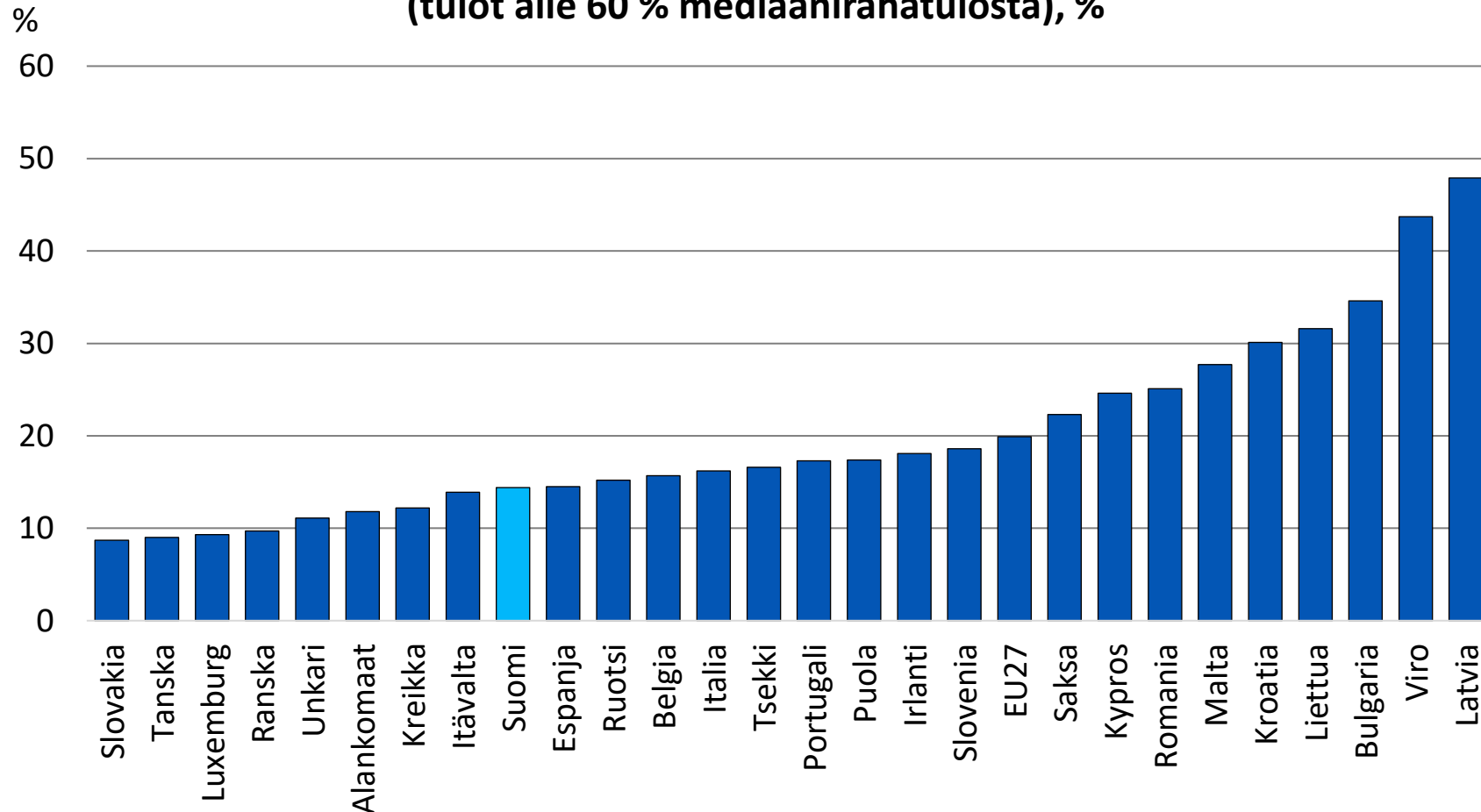
Eläkeikäisten (65+) mediaanivuositulon ostovoima EU-maissa vuonna 2019, euroa

Tulojen ostovoima kertoo tulojen tason, kun eri maiden hintatasojen erot on otettu huomioon.

Eläkeikäisten köyhyysriski on Suomessa EU-maiden keskiarvoa matalampi

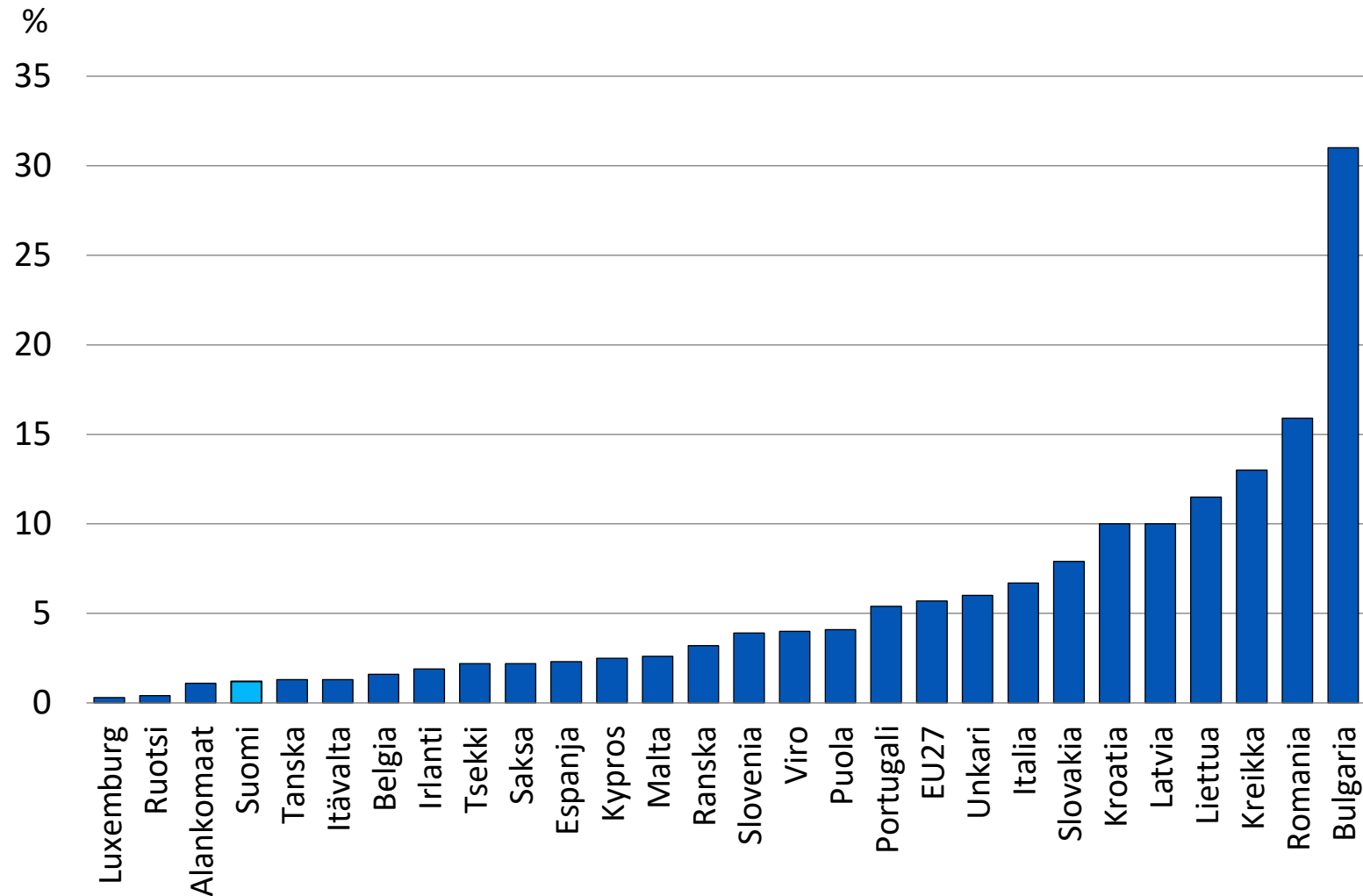
Eläkeikäisten (65+) köyhyysriski EU-maissa vuonna 2019
(tulot alle 60 % mediaanirahatulosta), %

Yksin asuvien köyhyysriski on Suomessa yhdessä asuvia korkeampi ja lähellä EU:n keskitasoa.

Eläkeikäisten vakava aineellinen puute Suomessa selkeästi EU-maiden keskiarvoa harvinaisempaa

Eläkeikäisten (65+) kokema vakava aineellinen puute EU-maissa vuonna 2019, %

Myös tavanomaisten menojen kattamisessa koetaan Suomessa verrattain harvoin vaikeuksia tai suuria vaikeuksia (yht. 2,8 %).

EU-maiden keskiarvo on 21,5 prosenttia.

Mitä asioita eläkeläiset kokevat merkityksellisiksi toimeentulolle?

.....
Lähde: Eläkeläisten taloudellista hyvinvointia
kartoittava kyselytutkimus, avovastaukset,
2020, Eläketurvakeskus.

Merkityksellisiä asioita eläkeläisten toimeentulokokemuksille tulojen ja varallisuuden lisäksi

- ✓ **Terveydentila**
 - Oma tai puolison terveydentila ja sen mahdollinen heikkeneminen
- ✓ **Sosiaaliset suhteet, mm. perhesuhteet**
 - Puolisolta, sukulaisilta ja tuttavilta saatu apu
- ✓ **Asumiseen ja liikkumiseen liittyvät kulut**
 - Esim. vuokra- ja remonttikulut, auton käyttö harvaan asutuilla alueilla
- ✓ **Suhtautumistavat niukaksi koettuun toimeentuloon**
 - Näkemykset epäoikeudenmukaisuudesta eläketurvassa tai sen verotuksessa
 - Erilaiset tavat sopeutua taloudelliseen tilanteeseen: esim. säästäväinen elämäntapa, omavaraisuus (marjastus, sienestys, kotipuutarha yms.)

Lisätiedot

Eläkkeet ja eläkeläisten toimeentulo: kehitys vuosina 1995–2020

<https://urn.fi/URN:ISBN:978-951-691-357-8>

Toimittajat: Susan Kuivalainen, Juha Rantala, Kati Ahonen, Kati Kuitto, Liisa-Maria Palomäki ja Jyri Liukko

Sähköposti: etunimi.sukunimi@etk.fi

Lue lisää

Blogi: [Velka on pienituloiselle usein taloudellinen rasite.](#)

Blogi: [Miten suomalaiset eläkeläiset pärjäävät EU-vertailussa?](#)

Blogi: [Terveys ja sosiaaliset suhteet tärkeitä eläkeläisten toimeentulolle](#)

Blogi: [Miksi eläkkeiden kasvu on pysähtynyt?](#)

Artikkeli: [Mistä eläkeläisten tulot koostuvat? \(Työeläkelehti 1/2023\)](#)